

Työohje: Cpap potilaan yksilöohjaus ja hoitokäytänteet Siilaisen uniapneahoitajien vastaanotolla

Vastuualue: Vastaanottopalvelut

Erikoisala / Palvelualue: Terveysasemat

Hyväksyjä: Jouni Tirronen

Laatija: Sh Minna Tanskanen

Hyväksytty: 11.11.2021

Voimassa: 31.12.2026

Käy potilaan kanssa läpi potilaan unitutkimuksen tulokset. Minkälainen on kyseisen potilaan uniapnea. Avaa tarvittavat termit potilaalle!

- **Obstruktiivinen uniapnea**, hengityskatkot johtuvat keuhkoputkien yläosan tukkeutumisesta osittain tai kokonaan unen aikana
- **asentoriippuvainen uniapnea**, hengityskatkoja esiintyy selvästi enemmän potilaan nukkuessa selällään kuin muissa asennoissa
- **sentraalinen uniapnea**, hengityskatkot johtuvat hengityskeskuksen automaattisen säätelyn häiriöstä (Cpap laite ei pysty poistamaan sentraalisia hengityskatkoja)
- **AHI**= apneoiden (hengityskatkojen) ja hypopneoiden (hengityksen vaimenemisien) määrä tunnissa
- **ODI3**= veren happipitoisuuden merkittävien laskujen määrä tunnissa
- Karkeasti jaotellen; **lievä uniapnea** AHI 5-15/h, **keskivaikea uniapnea** AHI 16-30/h, **vaikea uniapnea** AHI >30/h

Tarvittaessa kertaa vielä uniapnea sairautena sekä painon hallinnan merkitys uniapnean suhteen. (lisätietoja löytyy [unitutkimuspotilaan ohjaus](#) työohjeesta).

Cpap- laite puhalttaa ylipaineella ilmaa potilaan hengitysteihin ja pitää ylipaineen avulla hengitystiet avoimina. Käytössä on automaattiset laitteet, jotka säätelevät puhalluspaineen potilaan oman hengityksen mukaan yksilöllisesti. **HUOM. naisille luovutetaan Airsense10 autoset for her-laite joka hoitaa tehokkaammin naisten uniapneaa.** Naisilla on tutkimusten mukaan enemmän hypopneoita (osittaisia hengityskatkoja) ja miehillä on taas enemmän apneoita (täydellisiä hengityskatkoja). Lisäksi naiset havahtuvat herkemmin hengitystapahtumiin, joten for her- laitteen

toiminta on suunniteltu hoitamaan paremmin erityisesti hypopneat ja laitteen puhalluspaineen vaihtelu on pehmeämpää, jolloin se ei aiheuta niin herkästi havahtumista, kun ns. miesten laite.

Potilas saa laitteen lainaksi ja laitteesta tehdään lainaussopimus Effector-ohjelmaan. Mikäli laitehoito ei syystä tai toisesta onnistu, tulee laite palauttaa Siilaisen terveysaseman uniapneahoitajille. Jos laite rikkoutuu, vaihdetaan potilaalle uusi laite uniapneahoitajan vastaanoton kautta.

CPAP-ohjaus

- Virtajohdon paikka
- hengitysletkun paikka ja paikalleen asettaminen. Hengitysletkun huolto
- kostutinsäiliön käyttö ja huolto
- Suodattimen paikka ja sen huolto, anna vaihtosuodattimia 4kpl potilaalle mukaan
 - o **ohjelmoi laitteeseen muistutus suodattimen vaihdosta 4kk:n välein**
- Laitteen peruskäyttö (puhallus päälle ja pois)
- uniraportti
- omat valinnat valikko tarvittaessa
 - o letkun säädöt: kosteus ja lämpötila
 - o lentokonetila
- maskin valinta, maskin testaus, maskin huoltotoimet, tee maskin sovitus omista valinnoista, jolloin nähdään onko maski tiivis myös isommilla paineilla.

Anna potilaan itse tehdä ohjatusti ohjaamasi asiat. Potilas hengittelee laitetta hetken vastaanotolla, jotta saa käsityksen miltä laitehoito tuntuu. Anna potilaalle Siilaisen Cpap-laitteen huolto-ohjeet moniste. Mikäli potilas ei ole saanut Uniapnea- tai laitevalmistajan hoidon aloitusopasta, anna ne nyt potilaalle.

Kontrollit

Potilas laitetaan PTH-kantaan Cpap- kontrollijonoon vuoden päähän hoidon aloituksesta. Etäseurannasta hoitoa tarkastellaan, mikäli etäseuranta ohjelma nostaa potilaan Action Groupsiin, tai potilas ottaa yhteyttä mahdollisten ongelmien takia

Potilas voi herkästi olla hoidon alkuvaiheessa yhteydessä unihoitajaan, mikäli laitehoidon suhteen on kysyttävää tai ongelmia. Yhteystiedot ja soittoaika löytyvät Cpap- laitteen huoltomonisteista. Ensisijaisesti toivotaan yhteydenottoja sähköpostitse: unihoitaja.siilainen@siunsote.fi

Kerro MyAir- omaseurantapalvelusta, ja suosittele vahvasti potilasta ottamaan omaseurantapalvelu käyttöön. Kirjoita myös englanninkielinen todistus laitteesta, mikäli potilas matkustelee ulkomailla.